

Co-funded by
the European Union

Government
Transparency
Institute

Oficina Antifrau
de Catalunya

COLLEGI DE PROFESSIONALS
DE LA CIÈNCIA POLÍTICA I DE
LA SOCIOLÒGIA DE CATALUNYA

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
BULGARIA

ALBANIAN INSTITUTE
of SCIENCE

monitoring
marathon

AUTORITÀ
NAZIONALE
ANTICORRUZIONE

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
ACHIZIȚII PUBLICE

sar
when ideas do work

ACADEMIA ANTICORRUȚIA
ANTI-CORRUPTION ACADEMY

SOLUTION
SOLIDARITE &
INCLUSION

Moduł 3

Budownictwo i małe projekty infrastrukturalne

Narzędzie szablonu raportowania

M3.2:
Krok 1 (Analiza dokumentacji)

iMonitor

select • monitor • report

Kiedy wybór pada na „*Roboty budowlane*” : Dodatki MONITUTOR

[In case the option “Works” is flagged, this additional Monitutor section appears:]

MONITUTOR

The new edition of the iMonitor project aims to address high-risk areas, like construction projects, to contribute to increased oversight for EU-wide policy priorities. Since you have chosen a project within this area, you can find additional questions and guidance in this questionnaire, as well as in the training materials you were provided in earlier stages of the project.

Dlaczego pojawia się to okno

- Budownictwo i mała infrastruktura = obszar podwyższonego ryzyka
- Odblokowuje dodatkowe pytania tylko dla umów na roboty

Co pomagają wykryć dodatki

- SK1: Nieuzasadnione modyfikacje umowy/rozszerzanie zakresu
- SK2: Niezgodne ze standardami lub niewykonane prace vs. płatność
- SK3: Nieregularne (fikcyjne) podwykonawstwo

Czy modyfikacja jest prawdziwa? (podpisy i publikacja)

Were the modification(s) published and signed?

- Yes
- No
- If you can't answer yes or no, please provide explanation

Please include more detailed information in the field below. If your answer was "No", describe the problems uncovered. If you can't answer yes or no, please provide an explanation. Remain as factual and precise as you can.

Dlaczego pojawia się to pole

- Użyj dla każdej umowy z aneksami/zmianami
- Sprawdź: istnieje formalny aneks
- Sprawdź: podpisany przez zamawiającego + dostawcę
- Sprawdź: aneks opublikowany/zarejestrowany

Jak to czytać

- Nie / Nie można odpowiedzieć → opisz, czego brakuje
- Tylko nieformalna zmiana (e-mail, projekt) = ryzyko CS1
- Słaby ślad papierowy = słaba dokumentacja finansowa i księgową

Czas na aktywność

W przypadku małego mostu dla pieszych w Warnie (Bułgaria) sprawdzasz, czy duża zmiana w umowie jest „prawdziwa”. Która sytuacja jest najsilniejszym sygnałem ostrzegawczym?

- Podpisana zmiana umowy znajduje się w aktach, z datą, podpisami stron i jest opublikowana na stronie internetowej urzędu miasta
- Projekt zlecenia zmiany jest załączony do wiadomości e-mail od wykonawcy, mówiącej „proszę zastosować te nowe ceny”, ale brakuje podpisów i publikacji
- Istnieje podpisana decyzja o zmianie i krótka notatka w krajowym portalu zamówień publicznych

Co dokładnie się zmieniło? (wartość, czas, zakres)

What does/do the modification(s) change?

☐ Value increase ☐ Time extension ☐ Scope change ☐ Other:

Dlaczego to pole się pojawia

- „Zaznacz wszystko, co dotyczy: wartość / czas / zakres / inne
- Wartość ↑ → zwracaj uwagę na duże lub powtarzające się skoki procentowe
- Czas ↑ → powtarzające się opóźnienia = ryzyko przyszłych roszczeń

Jak to czytać

- Zmiana zakresu → najsilniejsze powiązanie z SK2
- Użyj pola tekstowego: opisz dodane/usunięte prace
- Wiele małych zmian + niejasne etykiety = wzorzec SK1

Czy uzasadnienie jest wiarygodne? (przyczyna + % wzrostu)

Is there a written justification citing the legal ground(s) or unforeseeable circumstances?

- Yes
- No
- If you can't answer yes or no, please provide explanation

Please include more detailed information in the field below. If your answer was "No", describe the problems uncovered. If you can't answer yes or no, please provide an explanation. Remain as factual and precise as you can.

Dlaczego pojawia się to pole

- Zanotuj, czy istnieje **pisemne uzasadnienie**
- Uchwycić kluczową podstawę prawną / przyczynę w kilku słowach
- Porównaj wyjaśnienie z % **wzrostu wartości / czasu**

Jak to czytać

- Nieprecyzyjna przyczyna + duży % = wysokie ryzyko CS1
- Konkretna, udokumentowana przyczyna = mniejszy niepokój
- Nie oceniasz legalności; rejestrujesz, jak jasna i wiarygodna jest historia

Czas aktywności

Która sytuacja jest najsilniejszym sygnałem ostrzegawczym dla nieuzasadnionych zmian umowy w małym projekcie drogowym?

- a. Jedna zmiana umowy przedłużająca termin o 10 dni z powodu okresu intensywnych opadów śniegu, ze szczegółową notatką techniczną
- b. Trzy zmiany umowy w ciągu 6 miesięcy, każda zwiększająca wartość umowy o 5-8% z bardzo ogólnymi przyczynami, takimi jak „powody techniczne”
- c. Jedna zmiana umowy zastępująca rodzaj kostki brukowej tańszym, ale zatwierdzonym modelem, z nowym kosztorysem

Czas aktywności

Projekt drogi na zboczu wzgórza w hrabstwie Kluż (Rumunia) odnotował zmianę w umowie o +22% wartości i +90 dni. Które pisemne uzasadnienie jest największym sygnałem ostrzegawczym dla nieuzasadnionych zmian?

- Nieprzewidziane osuwisko na km 3+200; dodatkowe mury oporowe i prace drenażowe zaprojektowane po badaniu geotechnicznym nr 15/2025 (załączone)
- W celu dostosowania do nowego krajowego standardu bezpieczeństwa dla barier ochronnych wydanego w 2025 r.; aktualizacja projektu i ceny jednostkowe zaczerpnięte z opublikowanego katalogu (załączone)
- Przyczyny techniczne

Czy ta umowa przewiduje podwykonawców?

Subcontracting: Does the contract designate other companies to provide part of the contracted services/works?

Subcontracting is when a contract assigns a portion of the work to another company or individual. It can be done for various reasons, like handling specialized tasks or achieving cost-effectiveness. For example, in a large infrastructure project, the main contractor might hire a specialised electrical company to handle electrical installations while concentrating on the primary construction work. This can save costs and improve project efficiency. While subcontracting can be beneficial, it can also bring complexities and risks, including potential corruption. In some cases, a fake supplier (e.g. a shell company connected to a public official or politician) may be awarded the contract and then subcontract the work to the actual supplier while allowing part of the contract value to be diverted. Alternatively, the subcontractor may be a fake company used to divert payment for services that won't be provided. Monitoring subcontracting is crucial to ensure that the subcontracted services are delivered and meet the standards specified in the main contract.

- Yes
- No
- If you can't answer yes or no, please provide explanation

Please include more detailed information in the field below. If your answer was "No", describe the problems uncovered. If you can't answer yes or no, please provide an explanation. Remain as factual and precise as you can.

Dlaczego to pole się pojawia

- Użyj dla każdej umowy o **roboty budowlane**
- Odpowiedz na podstawie **dokumentów umownych**, a nie plotek
- Jeśli nie możesz określić, zaznacz „**Nie mogę odpowiedzieć**” i wyjaśnij

Sygnaly ryzyka CS3

- Niejasny tekst, taki jak „mogą być używani podwykonawcy”
- Brak informacji, kto faktycznie wykona prace
- Duże, złożone prace bez **żadnych podwykonawców**(niezwykle)

Jaka część prac jest podzlecona?

Total value of subcontracted services: What is the total value of services/works to be provided by other companies, according to the contract?

[automatically calculated from previous fields]

% of services subcontracted

This refers to what share of the works or services in a government contract are outsourced to other companies, compared to the whole contract's value. It helps us see how much subcontracting is happening in the contract and how it affects the project. Procurement legislation often limits how much of the work can be subcontracted in a government contract. For example, in a given jurisdiction the law might say that no more than 30% of the contract's value can be subcontracted. These rules are there to avoid overreliance on other companies and to ensure that the primary supplier still plays the main role in implementing the contract.

[automatically calculated from previous fields]

Co wypełniasz

- ❑ Wymień **każdego** podwykonawcę po **nazwisku / nazwie**
- ❑ Dodaj **wartość podwykonawstwa** dla **każdego**
- ❑ Sprawdź **automatyczną sumę** i **% podzleconych prac**

Jak to czytać (CS3 + CS2)

- ❑ Bardzo **wysoki** % w porównaniu z prawem/zwyczajem → ryzyko
- ❑ Wielu podwykonawców dla **prostych, małych prac** → niezwykle
- ❑ Duży udział dla **jednego podwykonawcy** = ukryty główny wykonawca?

Czas na zadanie

Jesteś częścią zespołu obserwatorów analizującego umowę na renowację małego rynku w Ryнку Nowym (Polska). Który wzorzec jest tu najbardziej oczywistym sygnałem ostrzegawczym:

- 18% wartości kontraktu jest podzlecane lokalnej firmie oświetleniowej, która zainstaluje nowe latarnie
- 28% wartości kontraktu jest dzielone między 2 małe firmy na zagospodarowanie terenu i instalację wyposażenia placu zabaw
- 82% wartości kontraktu jest podzlecane jednej firmie, „PlacBud Sp. z o.o.”, która dzieli ten sam adres z głównym wykonawcą i wykona prawie wszystkie prace brukarskie i drenażowe

Czy wszyscy podwykonawcy są wymienieni przed rozpoczęciem prac?

Are all subcontractors named in the contract (or formal notice) before starting implementation?

- Yes
- No
- If you can't answer yes or no, please provide explanation

Please include more detailed information in the field below. If your answer was "No", describe the problems uncovered. If you can't answer yes or no, please provide an explanation. Remain as factual and precise as you can.

Kiedy zaznaczyć Tak / Nie

- Tak** → wszyscy podwykonawcy są jasno wymienieni w umowie/ogłoszeniu
- Nie** → niektórzy podwykonawcy są ogólni, „do ustalenia” lub brakuje załącznika
- Nie mogę odpowiedzieć** → dokumenty niekompletne/nieujawnione

Dlaczego ma to znaczenie dla CSS

- Nienazwani podwykonawcy = miejsce na **firmy słupy**
- Późne „nazewnictwo” poprzez aneks = potencjalne **ukryte przyznanie zamówień**
- Traktuj '**Nie / Nie mogę odpowiedzieć**' jako ryzyko, które należy **zweryfikować na miejscu**

Czy widoczne są już „tajemnicze firmy”?

Are there implementers observed on site/in deliverables who are not listed as supplier/subcontractor?

- Yes
- No
- If you can't answer yes or no, please provide explanation

Please include more detailed information in the field below. If your answer was “No”, describe the problems uncovered. If you can't answer yes or no, please provide an explanation. Remain as factual and precise as you can.

Co należy zanotować

- Użyj, jeśli **już widzisz** inne nazwy firm/loga
- Zaznacz **‘Tak’** jeśli którykolwiek wykonawca **nie** znajduje się na liście umownej
- Opisz krótko: **kto / gdzie / kiedy / w jakim dokumencie**

Powiązanie z CS3 (i CS2)

- Niewymienione firmy = główny znak pozornych podwykonawców (CS3)
- Często związane z tanią, niskiej jakości pracą (CS2)
- Nie dowodzi korupcji; sygnalizuje, że rzeczywistość $\neq$ dokumentacja

Przekształcanie „tajemniczych firm” w dowody

[If yes, another set of questions appear:]

Name(s) / company(ies):	
Where was it/were they observed (site location or deliverable reference):	
Date/time observed:	
Description of evidence (logos/badges, vehicle markings, staff lists, metadata, signatures, etc.):	
<i>You can add any relevant files/photos/docs to document this finding in the "Documents upload" section.</i>	

Powiązanie z CS1-CS3

- Tworzy**możliwy do sprawdzenia ślad** dla przypadków CS3
- Pomaga powiązać słabą jakość pracy z**konkretnymi firmami**(CS2)
- Pokazuje, czy późniejsze zmiany w umowie próbują je zalegalizować(CS1)

„Data założenia” dostawcy i młode firmy

Wskazówki dotyczące profilu ryzyka (nie dowód)

- ❑ Nowo powstała firma wygrywająca skomplikowane prace → ryzyko
- ❑ Połącz z: właścicielami, historią realizacji, innymi umowami
- ❑ Traktuj jako ryzykowny profil stojący za CS1-CS3

Foundation date	
<i>A younger supplier (e.g. a company constituted less than 12 months before being awarded the contract) may indicate a risky supplier profile.</i>	
Legal representative(s) - name and ID	
Shareholder(s) - name and ID	
Other related individual(s) - name and ID	

MONITUTOR „Dodatkowe informacje”: Czerwone flagi dotyczące konfliktu interesów (KI) i firm-słupów

Additional relevant information

MONITUTOR:

Here you may report any additional information that might be associated with a higher risk of corruption or irregularity associated with this supplier. You may consider the questions below:

1. Does this company lack sufficient indication that it is a legitimate and established business (e.g. no website or presence on web platforms that promote its business; no physical indication of its activities on an image of its headquarters; no other information on the company on the web)?
2. Have you identified any links between individuals related to the supplier and the contracting agency? You can perform web searches with their names and check whether any of them is a public official linked to the agency that awarded the contract, which could indicate a potential conflict of interest.
3. Have you identified any links between the supplier and a political figure? You can check if individuals linked to the company occupy or have occupied elected office or have known connections to politicians, according to the web search.

4. Have you identified any links between the supplier and other firms? You can see, for instance, whether the supplier's representatives, managers or shareholders are also registered in connection with other companies. You can also check whether there are other companies with the same address or contact information (phone number, e-mail).
5. If you are monitoring a works contract and you have had access to the technical documentation of the project, you may consider verifying whether there are immediately apparent links between the supplier and the company/professionals responsible for elaborating that documentation, which could be an indication of access to privileged information.
6. Can you find information that this company has been previously sanctioned for failing to deliver on other public contracts? You can check information on blacklisted suppliers often disclosed on public procurement portals or submit an information request to the public procurement authority, for instance.

Co-funded by
the European Union

Government
Transparency
Institute

Oficina Antifrau
de Catalunya

COLLEGI DE PROFESSIONALS
DE LA CIÈNCIA POLITICA I DE
LA SOCIOLOGIA DE CATALUNYA

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
BULGARIA

ALBANIAN INSTITUTE
of SCIENCE

monitoring
marathon

AUTORITÀ
NAZIONALE
ANTICORRUZIONE

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
ACHIZIȚII PUBLICE

sar
when ideas do work

iMonitor

Dziś masz za sobą:

- ❑ Użycie dodatków „Roboty budowlane” Kroku 1 do czytania modyfikacji umowy, podzlecenia i danych dostawcy, mając na uwadze trzy schematy korupcyjne
- ❑ Nauczenie się, jak sygnalizować i dokumentować nieuzasadnione zmiany oraz podzlecenie widmo (w tym „tajemnicze firmy”)
- ❑ Ćwiczenie rejestrowania sygnałów ryzyka dostawcy (powiązania młodych firm z urzędnikami, wspólne adresy) w neutralnym, rzeczowym języku

Dalej: W Części 3 przenosimy te ustalenia z Kroku 1 do **Kroku 2 – Wizyta w terenie** i sprawdzamy, czy **historia na papierze odpowiada stanowi na placu budowy**.

Building with Honesty, Constructing for the Future

Dziękuję za zapoznanie się z Częścią 2 Modułu 3